

Міністерство освіти і науки України
Національний гірничий університет

Методичне забезпечення

самостійної роботи студентів 1-^{го} курсу
з навчальної дисципліни “Історія України”

Рекомендовано Науково-методичною радою НГУ

Дніпропетровськ

2008

ББК 63.3 (2)

М-78

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів 1-^{го} курсу з навчальної дисципліни “Історія України”. – Д.: Національний гірничий університет, 2008 – 24 с.

Упорядники:

Професор Ю.М.Чекушина, доценти: В.О.Василенко, Л.Г.Ватченко,
І.О.Кочергін, Г.Л.Первий, В.І.Федорова, Н.В.Ченцова, к.і.н. Л.В.Лебідь

Відповідальний за випуск – професор кафедри історії та політичної теорії
Ю.М.Чекушина

© Ю.М.Чекушина, В.О.Василенко, Л.Г.Ватченко,
І.О.Кочергін, Г.Л.Первий, В.І.Федорова,
Н.В.Ченцова, к.і.н. Л.В.Лебідь, 2008
© Національний гірничий університет, 2008

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ 1. Змістовні модулі з навчальної дисципліни	5
Розділ 2. Робоча навчальна програма	6
Розділ 3. Критерії оцінювання знань	7
Розділ 4. Теми, види і форми практичних занять	8
Розділ 5. Види залікових модулів та форми контролю	15
ЛІТЕРАТУРА	21

Передмова

Студенти Національного гірничого університету вивчають „Історію України” на першому курсі протягом однієї чверті (на ЮФ – двох чвертей).

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає такі форми самостійної роботи студентів:

- опрацювання лекційного матеріалу та підготовка до лекцій і практичних занять (аналіз історичних джерел, наукової, навчальної, методичної літератури; підготовка конспектів);
- написання реферату або реферування наукової статті;
- підготовка до модульного лекційного контролю та модульного контролю практичних занять за запитаннями викладача;
- відвідування консультацій викладачів за розкладом кафедри.

Особливістю вивчення „Історії України” є домінування аспекту політичної історії.

Змістовно курс поділено на п'ять модулів. Згідно з навчальним планом за 10 тижнів студенти мають прослухати 12 лекцій. Планується проведення чотирьох практичних занять (на ЮФ – вісім), а також – два модульних контрольних заходи: лекційний модульний контроль та модульний контроль практичних занять. На тих спеціальності, навчальні плани яких передбачають підготовку і захист рефератів, модульний контроль практичних занять здійснюється у формі їх обговорення і захисту (студент зобов'язаний підготувати або реферат, або аналітичний огляд наукової статті).

У даному методичному комплексі вміщено теми, види і форми практичних занять. Також вміщено види модульних контрольних заходів та питання до них. Викладачі кафедри використовують різні форми практичних занять. Для підготовки до практичних занять та модульних контролів студент може використовувати наведений в посібнику літератури.

Розділ 1

Змістовні модулі з навчальної дисципліни

Модуль I. Чинники історії України

Роль геополітичного чинника в історії країни. Складові терміну. Геополітика України в історичній ретроспективі. Природно-ресурсний потенціал. Ментальність. Роль особистості в історії України. З історії формування політичної еліти України.

Модуль II. Коротка історія української державності

Україна давня і середньовічна. Перші державні утворення на території сучасної України. Східнослов'янська держава – Русь. Галицько-Волинське князівство. Литовсько-польська доба в історії України. Політичне життя в українських землях модерної доби. Українська державність під час Національно-Визвольної війни українського народу середини XVII ст. Злиття імперських та українських владних структур. Заходи імперських урядів з уніфікації адміністрації, суду, фінансів.

Модуль III. Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення у XIX ст.

Ідея козацького автономізму. Масонський рух в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Громадівський рух. Політизація української національної ідеї на зламі XIX-XX ст.

Модуль IV. Реалізація української державницької ідеї у XX ст.

Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.). Українська Центральна Рада. Гетьманат. Директорія. ЗУНР. Становлення радянської системи в Україні у 1920-30 ті роки. Утвердження тоталітарного режиму в Україні. Україна у Другій світовій війні. „Відлига”. „Застій”. „Перебудова”.

Модуль V. Україна незалежна

Проголошення незалежної України. Становлення владних структур. Конституційний процес. Зовнішні орієнтири. Суспільно-політична ситуація в Україні.

Розділ 2

Робоча навчальна програма

ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)				Модульний контроль (тижні)	
		колок- віуми	конфер енції	тесту вання	хронолог практикум	МКП 3	МКЛ
Чинники історії України	4						
Коротка історія української державності	6						
Формування та еволюція української національної ідеї та її теоретичне осмислення у XIX ст.	4						
Реалізація української державницької ідеї у XX ст.	4						
Україна незалежна	6						
Всього	22	6 (ЮФ – 14)				11 тиждень 2	12 тиждень 2

Розділ 3

Критерії оцінювання знань

Критерії оцінювання знань студентів з історії України, які вони виявляють на семінарах, колоквіумах, під час модульних контролів (лекційного і практичного занять) поділяються (умовно) на чотири рівні (див. таб.1).

Таблиця 1

Рівень знань	Оцінка	Зміст вимог
Початковий	Незадовільно	Студент може назвати одну-дві дати, персоналії чи історико-географічні об'єкти, називає кілька подій, дат, або історичних об'єктів, може обрати правильний варіант відповіді з двох запропонованих, має лише загальне уявлення про хід історичних подій на рівні „раніше-пізніше”. Студент може в самих загальних рисах розповісти про історичну подію чи постать; розпізнати історичну подію за описом; має уявлення про історичну карту.
Середній	Задовільно	Студент відтворює фрагменти з навчального курсу, називає одну-дві дати; показує на карті історичний об'єкт; може розкрити основний зміст питання; має уяву про окремі історичні поняття, називає ключеві дати, в цілому орієнтується у фактичному матеріалі; може дати стислу характеристику історичній постаті. Студент має уяву про хронологію, у цілому правильно вживає історичну термінологію.
Достатній	Добре	Студент в цілому послідовно і логічно викладає матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, може дати загальну характеристику явища і події; дає в цілому правильне визначення історичних подій і понять; виявляє здатність до аналізу фактів і подій; характеризує причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами в межах теми; достатньою мірою оперує навчальним матеріалом. Студент узагальнює окремі факти, робить самостійні нескладні висновки, може їх обґрунтувати, встановлює синхронність подій в межах курсу.
високий	Відмінно	Студент виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, характеризує історичні явища і процеси, використовуючи рівні джерела інформації, встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії; володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати історичну інформацію. Студент у повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі і міцні знання, здатний презентувати власну інтерпретацію історичних явищ.

Розділ 4

Теми, види форми практичних занять

Семінари

С е м і н а р (у перекладі означає „школа поглиблення знань”) має двоїсту структуру – самостійне вивчення студентом програмного матеріалу і обговорення на заняттях результатів пізнавальної діяльності.

Тема: Геополітичне становище України – один з чинників її історії

Питання для обговорення:

1. Що означає термін „геополітика”?
2. Якими чинниками визначається геополітичне становище держави?
3. Географічне розташування українських земель спричинило сприятливі чи несприятливі умови для їх розвитку?
4. Які особливості мала геополітика київських та галицьких князів?
5. Чи враховував у своїй діяльності Б.Хмельницький геополітичне становище Української козацької держави?
6. Які зміни сталися у сучасній геополітиці України?

Колоквіум

К о л о к в і у м (от лат. colloquium) – розмова, бесіда викладача з учнем (студентом), яка має за мету з’ясувати знання учня (студента): свого роду іспит.

Студенти отримують питання заздалегідь, готуються до колоквіумів самостійно, використовуючи матеріали підручників, консультуючись з викладачем.

В аудиторії під час практичного заняття студент отримує два запитання (одне за вибором студента, друге за вибором викладача).

Відповіді на питання в усній формі оцінюються наступним чином: за кожен правильну відповідь нараховується 6 балів (сумарно 12). Якщо студент не дає повної відповіді, то він отримує два запитання додатково.

Якщо студент не з’явився або не підготувався, то він має право перескласти колоквіум під час консультації викладача і тільки один раз.

Відповідь вважається повною і вірною якщо студент відображає основні факти, а також вміє їх аналізувати.

В цілому студент повинен взяти участь у 4-х колоквіумах протягом чверті (або семестру).

Питання колоквіумів є основою модульного контролю практичних знань. Студент, який отримав позитивні оцінки за 4 колоквіуми звільняється від модульного контролю практичних занять, отримуючи бали за поточною успішністю.

Тема: „Українські землі у давні часи”

Питання до колоквіуму:

1. Вкажіть хронологічні рамки існування скіфського та сарматського державних утворень.
2. Поясніть поняття „патримонія”. До якої з відомих Вам держав можна віднести цей термін?
3. Назвіть найбільші давньогрецькі поліси (не менше п’яти), які існували на території України?
4. Назвіть найбільшу давньогрецьку державу на території України. Коли і де вона існувала?
5. Перелічіть кочові народи, які пройшли через територію України в період Великого переселення народів.
6. Коли і хто знищив два слов’янські союзи?
7. Які існують теорії походження слов’ян?
8. Як давньоримські та візантійські автори називали східних слов’ян?
9. З якими племінними утвореннями (союзами) пов’язують слов’янський етнос?
10. На базі якого племінного утворення сформувалася Руська держава?

Тема: „Руська держава”

Питання до колоквіуму:

1. Назвіть теорії походження Руської держави (Київської Русі).
2. З якою із сусідніх країн Русь уклала найбільше міждержавних угод? Вкажіть дати.
3. Хто з руських князів і коли завдав нищівної поразки Хозарській державі?
4. На який період припадає найбільший розквіт Руської держави? Які факти свідчать про це?
5. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні етапи розвитку Руської держави?
6. Назвіть кочові народи, які протягом існування Руської держави турбували її кордони?
7. Назвіть основні причини роздрібненості земель Русі.
8. Хто і коли об’єднав Галичину і Волинь в одну державу?
9. Хто з галицьких князів і коли отримав від папи римського титул короля?
10. Назвіть і коротко охарактеризуйте етапи розвитку Галицько-Волинської держави?

Теми: „Запорізька Січ в історії української спільноти”

Питання до колоквіуму:

1. Назвіть теорії походження українського козацтва?
2. Назвіть дату, до якої відноситься перша писемна згадка про українських козаків? Який рік вважається роком остаточної ліквідації Січі?
3. Вкажіть дату і місце заснування першої відомої нам Запорозької Січі?
4. Розтлумачте поняття „Дике поле”. Яке відношення воно має до історії українського козацтва?

5. Розтлумачте поняття „Великий степовий кордон”. Яке відношення воно має до історії українського козацтва?
6. Назвіть всі Запорозькі Січі, відомі нам із джерел.
7. На які адміністративно-територіальні одиниці поділялися Чортомлицька та Покровська Січі?
8. В чийх руках зосереджувалася виконавча, законодавча та судова влада на Січі?
9. Хто належав до генеральної старшини Січі? Які функції їй належали.
10. Коротко охарактеризуйте роль Запорозької Січі в історії українського народу?

Тема: „Національно-культурне відродження на українських землях наприкінці XVIII ст. – початку XX ст.”

Питання до колоквиуму:

1. Охарактеризуйте „автономістський рух”.
2. Назвіть основних діячів автономістського руху?
3. Проаналізуйте роль і значення „Руської трійці” в історії України.
4. Назвіть основні програмні документи, завдання і мету Кирило-Мефодіївського братства?
5. Вкажіть основні завдання і мету, які перед собою ставили громадівці?
6. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні етапи громадівського руху в Україні?
7. Хто розробив теорію „Громадівського соціалізму”? В чому її суть?
8. Коли виникла організація „Братство тарасівців”? Яка була їх основна ідея та мета?
9. В чому суть Валуєвського циркуляра та Емського указу?
10. Назвіть перші політичні партії, які з’явилися в Західній і Наддніпрянській Україні.

Тема: „Україна у Другій світовій війні”

Питання до колоквиуму:

1. Вкажіть хронологічні межі Другої світової війни.
2. Коли і за яких умов проголошено незалежну державу „Карпатська Україна”?
3. Як вплинуло на долю України підписання пакту Молотова-Ріббентропа?
4. Яким чином радянська влада встановлювала комуністичний режим на Західній Україні у 1939-1941 рр.?
5. Коли і за яких умов була проголошена незалежність України в часи Другої світової війни?
6. Назвіть загальне та особливе в меті та завданнях радянського та націоналістичного партизанських рухів.
7. Коротко охарактеризуйте основні етапи радянського партизанського руху.
8. Коротко охарактеризуйте основні етапи діяльності Української Повстанської армії у 1942-1945 рр.
9. Коли Україну було повністю визволено від військ гітлерівської Німеччини?
10. Вкажіть хронологію діяльності Української Повстанської армії.

Практикум-конференція

К о н ф е р е н ц і я – є різновидом семінарського заняття.

Студенти заздалегідь отримують теми доповідей і повідомлень, опрацьовують літературу і готуються до виступу. Повідомлення озвучується на практикумі: викладач, студенти слухають, ставлять питання, оцінюють доповіді за такими параметрами: науковість, доступність, самостійність мислення, форма викладення. Дозволяється користуватися власними підготовленими робочими матеріалами.

Тривалість виступу 5-7 хв. за пропонованою схемою:

1. Якими були політичні обставини, в яких довелося жити і творити даній особі?
2. Що вам відомо про життєвий шлях даної особистості?
3. З якою сферою діяльності була пов'язана особа?
4. Якими особистими якостями володіла представлена вами особа?
5. Якими, як Ви вважаєте, були наслідки її діяльності?

Студенти можуть взяти участь в обговоренні виступу, доповнити його, дати власну оцінку озвученому матеріалу. В залежності від складності сюжету і рівня підготовки, студенти можуть набрати від 6 до 8 балів. Кожен студент має право отримати обов'язкову суму балів за виступи на практикумі.

Теми практикуму-конференції та варіанти для доповідей

Тема 1.	Відомі археологи, історики, етнографи, які вивчали найдавніші етапи української історії, їх історичні концепції, об'єкти дослідження В.Хвойка, В.Лянцкоронський, Д.Яворницький, М.Грушевський, В.Липинський, М.Костомаров, М.Драгоманов, В.Антонович, Я.Новицький, Н.Василенко-Полонська, М.Брайчевський, Б.Мозалевський.
Тема 2.	Видатні діячі козацької доби в Україні, їх роль у суспільно-політичних процесах XVI-XVIII століть. Військові керівники, гетьмани, церковні і культурні діячі (К.Острозький, С.Кішка, П.Могила, П.Сагайдачний, Б.Хмельницький, І.Мазепа, П.Орлик та ін.)
Тема 3.	Видатні особистості доби українського національного відродження, їх громадські позиції та ціннісні орієнтири, роль у політичному житті та розвитку української культури і науки. (Г.Сковорода, П.Котляревський, Т.Шевченко, М.Міхновський, І.Мечников, В.Вернадський, В.Винниченко, Д.Дорошенко, І.Франко, Л.Симиренко та ін.)
Тема 4.	Наші видатні сучасники. Портрети політичних діячів України ХХ століття. Українська інтелектуальна еліта. (О.Гончар, В.Стус, П.Загребельний, В.Глушков, Є.Патон, Л.Кравчук, Л.Костенко, В.Чорновіл)

Хронологічний практикум

Х р о н о л о г і ч н и й п р а к т и к у м з історії України пропонується у вигляді логічних вправ. *Логічні вправи* – є складовою модульно-рейтингової системи

контролю знань. До логічних вправ студенти готуються або самостійно, спираючись на власні знання, опановуючи відповідний масив історичної літератури, або консультуючись з викладачами. Виконують логічні вправи в аудиторії в усній або письмовій формі.

Система оцінювання – за балами (за кожен вірну відповідь на чотири запитання студент отримує 4 бали (максимально). Якщо він дає невірну відповідь, один бал вираховується. Якщо студент не готовий до виконання логічних вправ або відсутній на практичному занятті, викладач вираховує 4 бали з загальної кількості отриманих студентом балів на лекціях, семінарських заняттях, за реферати тощо.

Під час навчання студент виконує логічні вправи двічі. Матеріали до логічних вправ з історичної хронології та запитань проблемного характеру, які дозволяють підключити логіку мислення: проаналізувати, порівняти, узагальнити матеріал з історії України.

Хронологічний мінімум перший

1. Доба трипільська культура на території України – IV-III тис. до н.е.
2. Перші писемні згадки про слов'ян – VI. ст.
3. Формування у слов'ян перших державних утворень VII – VIII.
4. Захоплення князем Олегом Києва – 882 р.
5. Прийняття християнства як державної релігії Київської Русі – 988 р.
6. Перша згадка назви “Україна” у літописі – 1187 р.
7. Погром монголами Києва – 1240 р.
8. Коронування Данила Галицького королем – 1253 р.
9. Ліквідація статусу удільного князівства на Закарпатті – 1263 р.
10. Загарбання українських земель литовськими князями – 1340-1380 рр.
11. Встановлення польської влади в Галичині – 1349-1387 рр.
12. Приєднання Буковини до Молдовського князівства – 1359 р.
13. Утворення Кримського ханства – 1425 р.
14. Ліквідація Волинського князівства – 1452 р.
15. Ліквідація Київського князівства – 1471 р.
16. Вторгнення турків у Крим – 1475 р.
17. Закріплення договором між Москвою і Литвою належності чернігівських земель до Москви – 1503 р.

Запитання до логічних вправ

1. Чому трипільську культуру називають “культурою землеробів-кочовиків” та “культурою мальованої кераміки”?
2. Які давні автори згадують слов'ян у своїх творах?
3. Чи відображалася на розвитку антів боротьба зі степовиками?
4. Яку княжу династію ліквідував князь Олег, а яку він започаткував на Русі?
5. Чому кияни не врятували свого князя Аскольда у 882 р?
6. Які нові соціальні верстви населення з'явилися після хрещення Русі князем Володимиром?
7. “Русь”, “Україна”. Яка назва була у XII ст. офіційною, а яка протонародною?
8. Чому монгольська орда була більш небезпечна для Київської Русі, ніж інші степові племена?
9. З якою метою Данило Галицький став королем?

10. Яке відношення до загарбання українських земель сусідніми державами мала загибель останніх галицьких князів Юрійовичів?
11. Чи мало якісь наслідки для українських земель вторгнення Туреччини до Криму?

Хронологічний мінімум другий

1. Перша Січ (замок) Д. Вишневецького 1550-ті роки
2. Люблінська унія – 1569 р.
3. Берестейська унія – 1596 р.
4. Гетьманування Петра Конашевича Сагайдачного – 1616-1622 рр.
5. Гетьманування Богдана Хмельницького – 1648-1657 рр.
6. Зборівська угода з Річчю Посполитою – 1649 р.
7. Переяславська угода з Москвою. “Березневі статті” Б.Хмельницького – 1654 р.
8. Чорна рада під Ніжином. Розкол України – 1663 р.
9. Андрусівська угода Москви з Польщею. Закріплення поділу України – 1667 р.
10. Київську метрополію підпорядковано московському патріархату – 1685 р.
11. Гетьманування Івана Мазепи – 1687-1709 рр.
12. Зруйнування Січі Петром I - 1709 рр.
13. Ліквідація Січі Катериною II – 1775 р.
14. Остання Січ (Задунайська) – 1775-1828 рр.
15. Ліквідація Гетьманства – 1764 р.
16. Перехід Правобережжя від Польщі до Росії – 1793 – 1795 рр.
17. Ліквідовано полковий устрій України . Узаконено кріпацтво 1783 р.

Запитання до логічних вправ

1. З ім'ям якого українського магната пов'язують будівництво Січі на о. Мала Хортиця? Що Вам відомо про його життя та діяльність?
2. Яке значення для українських земель мала Люблінська унія Литви та Польщі?
3. Чи все українське духовенство поділяло рішення про створення уніатської церкви?
4. Чому такі гетьмани, як Сагайдачний, Хмельницький, Мазепа утримували булаву понад п'ять років?
5. З якого документа розпочалося українське державотворення за часів Б.Хмельницького?
6. Чи була підписана якась угода на Переяславській раді 1654 р.?
7. Що означає термін “Руїна” щодо України?
8. Які заходи вживала Катерина II для зруйнування або навіть ліквідації української автономії?

Студентський реферат

Студентський реферат передбачає ознайомлення з основною та додатковою науковою літературою, аналіз історичних джерел за темою і

викладення їх змісту у письмовій формі за планом, який студент складає разом з викладачем. Бібліографія добирається студентом самостійно або разом із викладачем.

Теми для рефератів:

1. Чинники, які визначають геополітичне становище держави.
2. Історичні періоди формування української політичної еліти.
3. Характерні ознаки Київської Русі як держави.
4. Ліквідація суверенного статусу українських земель в литовсько-польську добу.
5. Політичний устрій Запорозької Січі.
6. Творення української державності під час Національно-Визвольної війни українського народу (середина XVII ст.).
7. Гетьманщина та її ліквідація.
8. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – XIX ст.).
9. Українські політичні партії кінця XIX ст. – початку XX ст.
10. Представники державницької школи української історіографії (за вибором студента).
11. Центральні органи влади України часів визвольних змагань 1917-1920 рр.: Українська Центральна Рада, Гетьманат, Директорія.
12. Західноукраїнська народна республіка.
13. Етапи становлення радянської влади в Україні.
14. Система органів радянської влади в Україні у 20-х роках XX ст.
15. Утвердження тоталітарного режиму в Україні в кінці 20-х – 30-х роках XX ст.
16. Україна у Другій світовій війні.
17. Спроби реформування радянської тоталітарної системи в Україні в період „Відлиги”.
18. Наростання кризових явищ у соціально-політичному житті України у другій половині 60-х – першій половині 80-х рр. XX ст.
19. Україна на шляху до державної незалежності (друга пол. 80-х років – 1991 р.)
20. Політичний аспект розбудови української незалежної держави (владні структури, зовнішня політика, багатопартійна система).

Реферування наукової статті або розділів монографій

Р е ф е р у в а н н я с т а т т і (розділів монографій) – це стислий виклад основної інформації наукових праць на основі їх смислової переробки. Вимоги до оформлення та методичні поради наведені у виданні „Методичний комплекс на допомогу студентів у виконанні реферату з дисципліни „Історія України” для студентів усіх спеціальностей” / За редакцією В.Ф.Федорової. – Дніпропетровськ, 2004. – С.10-18.

Назви статей для реферування запропоновані викладачами за такими виданням Український історичний журнал з 1995 р. (знаходяться у навчально-методичному кабінеті кафедри історії та політичної історії 1/62). Студент обирає статтю, погоджуючи тему з викладачем.

Розділ 5

Види залікових модулів та форми контролю

Види залікових модулів та форми контролю

Контрольні заходи з навчальної дисципліни „Історія України” складається з поточного, модульного та підсумкового.

Поточний контроль – оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення кожного аудиторного навчального заняття (лекція і практичні заняття). Засоби поточного контролю визначаються викладачем.

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу залікових модулів. Модульний контроль здійснюється двічі за період навчання і оцінюється бальною системою (національною, загальноєвропейською і кафедральною).

№ п/п	Види залікових модулів	Форми контролю
1	Лекційний	Лекційна модульна контрольна робота різних рівнів складності; тестування, логічні завдання та вправи
2	Практичний	Підсумкова контрольна робота, захист рефератів, реферування наукової статті.

ШКАЛИ ОЦІНОК

№ п/п	Національна	Європейська	Кафедральна
	5 – відмінно	A	91-100 балів
	4 – добре	BC	76-90
	3 – задовільно	DE	61-75
	2 – незадовільно	FX	45-60
		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)	до 40

Алгоритм контрольних заходів

Контрольні роботи з лекційних модулів виконуються за розкладом аудиторних занять на 9-му тижні чверті. Здача семінарського, практичного, аналітичного модулів здійснюється на позааудиторних консультаціях. Консультації викладачів відбуваються на 4-5 тижні за розкладом кафедри.

Студент має право перездавати заліковий модуль один раз.

Підсумкова оцінка проставляється після завершення викладання дисципліни та визначається за результатами модульних контролів. При незадовільній оцінці з будь-якого залікового модуля студент має скласти екзамен на 10-му тижні чверті.

Студенти, які бажають підвищити підсумкову оцінку мають право скласти екзамен.

Модульний лекційний контроль

Здійснюється у формі аудиторної контрольної роботи. Запитання мають два рівні складності, які відрізняють рівнем засвоєння та застосування лекційного матеріалу. Якщо студент прослухав лекції і здатен відтворити матеріал (факти, імена, події), то він виконує завдання першого рівня складності (по шість завдань кожному студенту). Якщо студент вміє аналізувати та узагальнювати лекційний матеріал, тобто трансформувати сприйняту інформацію, він виконує завдання другого рівня складності (три питання).

Виходячи з п'ятибальної системи оцінювання за правильні відповіді на запитання першого рівня складності, студент може розраховувати на оцінку задовільно або добре; другого рівня складності добре або відмінно. Студент має право перескласти модульний контроль один раз. Критерії оцінювання знань дивись у розділі 3 даного методичного посібника.

Питання до модульного лекційного контролю

Перший рівень складності

1. Коли утворилося Скіфське царство?
2. Яке місто було столицею Новоскіфського царства?
3. Столицею якої держави був Пантікапей?
4. Коли почалася колонізація греками Північного Причорномор'я?
5. Назвіть найзначніші давньогрецькі міста-держави на Півдні сучасної України.
6. На які основні союзи племен поділялися сармати?
7. Назвіть слов'янські племінні союзи на землях сучасної України.
8. З якою подією прийнято пов'язувати утворення Київської держави?
9. В якому році князь Олег здобув Київ?
10. Яка важлива для історії України подія відбулася в 882 р.?
11. Якому київському князю вдалося, після успішного походу, укласти вигідну торгівельну угоду з Візантією?
12. Хто з правителів Київської Русі здійснив першу податкову реформу?
13. Назвіть роки правління Володимира Великого.
14. Який кочовий народ становив найбільшу загрозу для Русі за правління Володимира Великого?
15. Назвіть рік прийняття християнства на Русі.
16. Яка важлива для історії України подія відбулася в 988 р.?
17. Від якої країни Київська держава прийняла християнство?
18. Назвіть роки правління Ярослава Мудрого.
19. Хто з братів Ярослава Володимировича був його співправителем до 1036 р.?
20. Над яким ворогом Київської Русі було одержано вирішальну перемогу в 1036 р.?
21. За чийого правління Русь здійснила останній похід проти Візантії?
22. Хто став київським князем по смерті Ярослава?
23. В якому році відбулася битва з половцями на р. Альта?
24. В якому місті відбувся князівський з'їзд 1097 р.?
25. Коли відбувся Любецький з'їзд князів?
26. Яка важлива для історії України подія відбулася в 1097 р.?
27. Яка з земель сучасної України першою вийшла з-під влади київських князів?
28. Де правив Володимир Мономах перед тим, як стати київським князем?
29. Назвіть роки правління Володимира Мономаха.
30. За правління якого з синів Володимира Мономаха ще зберігалася єдність більшої частини Київської держави?

31. Військами якого князя в 1169 р. було взято й пограбовано Київ?
32. Назвіть землі, які утворилися після розпаду Київської держави на території сучасної України.
33. Волинь чи Галичина раніше вийшла з-під влади київських князів?
34. Який князь об'єднав Галичину під своєю владою?
35. В якому році відбулося об'єднання Волині з Галичиною?
36. Який князь створив об'єднану Галицько-Волинську державу?
37. Волинським чи галицьким князем були об'єднані ці дві області?
38. Яка важлива для історії України подія відбулася в 1199 р.?
39. Назвіть роки правління Волинню й Галичиною Романа Мстиславича.
40. Коли відбулася битва на Калці?
41. В якому році Київ було захоплено татарами?
42. Яке місто було столицею Данила Романовича Галицького?
43. Яка важлива для історії України подія відбулася в 1253 р.?
44. Який із князів Русі першим прийняв королівський титул?
45. Коли відбулася коронація Данила Романовича галицького?
46. Яке місто Данило Романович галицький заснував близько 1256 р.?
47. На чию допомогу намагався спертися Данило Романович галицький у боротьбі з татарами?
48. Як звали брата й співправителя Данила Романовича галицького?
49. Хто з синів Данила Романовича галицького об'єднав у своїх руках всю його спадщину?
50. Яким правителем Галицько-Волинської держави були приєднані Люблін і частина Закарпаття?
51. Коли була утворена окрема Галицька митрополія?
52. За чийого правління була утворена окрема Галицька митрополія?
53. Хто був останнім незалежним правителем Галицько-Волинської держави?
54. Яка подія вважається початком литовсько-польської доби в історії України?
55. Назвіть рік смерті Болеслава-Юрія II.
56. До складу якої держави від початку XIV ст. увійшло Закарпаття?
57. До складу якої держави від середини XIV ст. увійшла Буковина?
58. Який литовський князь правив Волинню і Галичиною по смерті Болеслава-Юрія II?
59. Яким чином Волинь і Галичина були поділені між Литвою і Польщею?
60. Під чийм контролем у 1370-1387 рр. перебували Галичина і Західна Волинь?
61. За правління якого великого князя землі Центральної і Східної України перейшли під владу Литви?
62. Назвіть дату битви на Синій Воді.
63. Яка важлива для історії України подія відбулася в 1362 р.?
64. Яка важлива для історії України подія відбулася в 1385 р.?
65. Між якими державами було укладено Кревську угоду?
66. Назвіть дату битви на Ворсклі.
67. Назвіть роки правління Вітовта.
68. Яким правителем Литви більшість обласних князів у землях сучасної України було замінено на намісників?
69. Які дві сусідні держави становили найбільшу загрозу для Литви наприкінці XV ст.?
70. Від чийх нападів найбільше потерпали українські землі від кінця XV ст.?
71. Коли більша частина Лівобережної України перейшла від Литви до Москви?
72. В якому році українські землі з-під влади Литви перейшли до Польщі?
73. Коли було укладено Люблінську унію?
74. Що стало головним результатом Люблінської унії?
75. Яким роком датується перша згадка про українських козаків?
76. До якого століття відносяться перші згадки про українських козаків?

77. Що таке “Дике поле”?
78. На якому острові збудував укріплення Дмитро Вишневецький?
79. Як називалося укріплення козаків на Низу Дніпра?
80. Що таке реєстр?
81. За правління якого короля створено перший козацький реєстровий загін?
82. Коли створено перший козацький реєстровий загін?
83. В якому році гетьман П.Сагайдачний вступив із Військом Запорозьким до Київського братства?
84. Коли відбулася Хотинська битва?
85. Хто очолював українських козаків у Хотинській битві?
86. Хто був противником польсько-українського війська в Хотинській битві?
87. Хто такий П.Сагайдачний?
88. Назвіть роки гетьманування П.Сагайдачного.
89. В якому році споруджено фортецю Кодак?
90. Коли ухвалено “Ординацію Війська Запорозького”?
91. Які роки в історії Речі Посполитої називалися “золотим спокоєм”?
92. Коли розпочалася Національно-визвольна війна українського народу?
93. Коли Б.Хмельницького було обрано гетьманом?
94. Назвіть роки гетьманування Б.Хмельницького.
95. Хто став першим союзником у боротьбі Б.Хмельницького проти Речі Посполитої?
96. В якому році відбулася Жовтоводська битва?
97. В якому році відбулася Корсунська битва?
98. В якому році відбулася Пилявецька битва?
99. В якому році відбулася Збаразька битва?
100. В якому році відбулася Жванецька битва?
101. Коли укладено Зборівський договір?
102. Після якої битви Національно-визвольної війни укладено Зборівський договір?
103. Коли підписано Білоцерківський договір?
104. Після якої битви Національно-визвольної війни укладено Білоцерківський договір?
105. Якою була офіційна назва козацької держави – Гетьманщини?
106. Коли було затверджено Березневі статті?
107. Де було затверджено Березневі статті?
108. З якою державою Україна уклала договір у 1654 р.?
109. Де було укладено українсько-московську угоду 1654 р.?
110. Коли укладено Віленську угоду?
111. Між якими державами укладено Віленську угоду?
112. Коли укладено Гадяцьку угоду?
113. Яким гетьманом укладено Гадяцьку угоду?
114. Хто був першим гетьманом Правобережної України?
115. Коли обрано першого гетьмана Правобережної України?
116. Хто був першим гетьманом Лівобережної України?
117. Коли обрано першого гетьмана Правобережної України?
118. Коли укладено Андрусівську угоду?
119. Між якими державами укладено Андрусівську угоду?
120. Хто був останнім гетьманом, який намагався об’єднати Україну?
121. Коли укладено “Вічний мир”?
122. Між якими державами укладено “Вічний мир”?
123. Хто з українських гетьманів найдовше обіймав цю посаду?
124. Назвіть роки гетьманування І.Мазепи.
125. Хто був останнім кошовим отаманом Запорозької Січі?
126. До якого року кошовим отаманом Запорозької Січі був П.Калнишевський?
127. Коли ліквідовано полковий устрій Слобожанщини?

128. Хто був останнім гетьманом України?
129. Коли ліквідовано гетьманство в Україні?
130. В якому році скасовано адміністративний поділ Лівобережної України на полки і сотні?
131. Коли було закріпачено селян на Лівобережжі?
132. До складу яких держав входили українські землі в XIX – на початку XX ст.?
133. Коли відкрито Львівський університет?
134. Коли відкрито Харківський університет?
135. Коли відкрито Київський університет?
136. Хто такий М.Костомаров?
137. На які роки припадає діяльність Кирило-Мефодіївського братства?
138. В якому місті діяло Кирило-Мефодіївське братство?
139. Як називався програмний документ Кирило-Мефодіївського братства?
140. Хто був обраний головою УЦР?
141. Хто був почесним отаманом Вільного козацтва?
142. Як називався перший уряд, створений УЦР?
143. На скільки губерній, відповідно до “Тимчасової інструкції...”, мала поширюватися влада УЦР?
144. Коли УНР підписала Брестський мир?
145. Ким було організоване повстання в Києві восени 1917 р.?
146. Коли було опубліковано III Універсал?
147. З якою державою ЗУНР довелося вести боротьбу за незалежність?
148. Хто очолював Український Національний Союз?
149. Як називалася держава П.Скоропадського?
150. Коли було прийнято Конституцію УНР та обрано першого Президента?
151. Коли відбувся одночасний вступ до Києва українських та білогвардійських військ?
152. Хто окупував Північну Буковину після розпаду Австро-Угорщини?
153. Коли створено Директорію УНР?
154. Коли було укладено Варшавську угоду?
155. Яке місто було столицею УСРР?
156. Що було першим і головним заходом НЕПу?
157. Ким було розроблено план “автономізації”?
158. В якому році створено СРСР?
159. Які радянські соціалістичні республіки створили СРСР?
160. Як називалася радянська валюта після реформи 1922 року?
161. Що таке ВАПЛІТЕ?
162. Коли почалася I п’ятирічка?
163. Коли було прийнято Конституцію України в складі СРСР?
164. Хто очолював ОУН з моменту її створення?
165. Коли відбувся процес СВУ?
166. Що таке УВО?
167. Що таке “пацифікація”?
168. Хто такий П.Постишев?
169. Хто був президентом Карпатської України?
170. Коли під час II Світової війни було проголошено Українську державу?
171. Де під час II Світової війни було проголошено Українську державу?
172. Хто очолював “Поліську січ”?
173. Коли було створено УПА?
174. Хто був головнокомандувачем УПА?
175. Хто такий Т.Чупринка?
176. Коли вся Україна була окупована нацистською Німеччиною?
177. Хто очолював український штаб партизанського руху?
178. В якому році остаточно завершено формування території України?

179. Як звали Першого секретаря ЦК КПУ, який знаходився на цій посаді до 1989 р.?

180. Дайте повну назву Руху.

Другий рівень складності

1. Поясніть, завдяки чому саме Київ став центром першої східнослов'янської держави.
2. Дайте характеристику зовнішньої політики Святослава Ігоревича.
3. Дайте характеристику реформ, проведених Володимиром Великим.
4. Які політичні наслідки мало хрещення Русі?
5. Охарактеризуйте систему спадкування влади в Київській державі.
6. Охарактеризуйте зовнішню політику Ярослава Мудрого.
7. Назвіть причини розпаду Київської держави.
8. В чому полягали основні рішення, ухвалені на Любецькому з'їзді 1097 р., і які наслідки вони мали?
9. Охарактеризуйте зовнішню політику Данила Романовича галицького.
10. Дайте загальну характеристику зовнішньої політики Галицько-Волинської держави за правління її останніх князів.
11. Назвіть основні причини втрати української державності в середині XIV ст.
12. Поясніть причини відносно легкого приєднання Литвою більшої частини українських земель?
13. Назвіть основні умови Кревської унії.
14. Назвіть основні умови Люблінської унії.
15. Які наслідки для України мали події 1569 р.?
16. Назвіть причини виникнення українського козацтва.
17. Назвіть причини Національно-визвольної війни українського народу 1648-1657 рр.
18. Хто і коли написав першу українську конституцію?
19. В чому полягало історичне значення діяльності Б.Хмельницького?
20. Доведіть факт існування української державності, в чому полягала специфіка її формування?
21. В чому полягала історична необхідність Національно-визвольної війни українського народу 1648-1657 рр.?
22. Що таке доба "Руїни"?
23. В чому полягав зміст Андрусівської угоди 1667 року?
24. В якому році була зруйнована остання Запорозька Січ?
25. Яку роль відігравало козацтво у захисті українських земель від турецько-татарської агресії?
26. Назвіть дати і керівників селянсько-козацьких повстань кінця XVI – початку XVII ст.
27. Назвіть функції гетьмана Війська Запорозького.
28. Назвіть основні положення "Пактів і Конституції законів і вольностей Війська Запорозького" П.Орлика.
29. Назвіть особливості Запорозької Січі як республіки.
30. В чому полягав основний зміст III Універсалу УЦР?

Модульний контроль практичних занять

Здійснюється або у формі тестування (рекомендації до виконання тестів та критерії їх оцінювання дивись навчальний посібник: Федорова В.І., Ченцова Н.В. Тести з історії України. – Д.: НГУ, 2006. – 95 с.), або як контрольна робота за запитаннями семінарського заняття, колоквіумів, хронологічного практикуму, семінару-конференції. В окремих потоках модульний контроль практичних занять – це захист студентських рефератів (дивись розділ 4 даного посібника).

Кожен викладач має право запропонувати студентам відповідних потоків альтернативні питання, які відображають зміст саме його лекційного курсу. (Запитання вміщені у іменних папках викладачів, а також на електронних носіях, які знаходять в навчально-методичному кабінеті кафедри – 1/62)

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексєєв Ю.М., Кульчицький С.В., Слісаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох (Державотворчий процес 1985-1995 рр.): Навчальний посібник. – К.: Екс об, 2000. – 296 с.
2. Аркас М.М. Історія України-Русі. – К.: Вища школа, 1993. – 414 с.
3. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 656 с.
4. Бойко О.Д. Історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр “Академія”, 1998. – 568 с.
5. Бойко О.Д. Україна 1991-1995: Тіні минулого чи контури майбутнього? (Нарис новітньої історії). – К.: “Магістр – S”, 1996. – 208 с.
6. Борисенко В.Й. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ століття. – К.: Либідь, 1998. – 616 с.
7. Велика історія України: У 2-х томах. – К.: Глобус, 1993. – Т.1. – 352 с.
8. Велика історія України: У 2-х томах. – К.: Глобус, 1993. – Т.2. – 400 с.
9. Грабовський С., Ставрояні С., Шкляр Л. Нариси з історії з українського державотворення. – К.: Генеза, 1995. – 608 с.
10. Гунчак Т. Україна, перша половина ХХ ст.: Нариси політичної історії. – К.: Либідь, 1993. – 288 с.
11. Давня історія України: в 2-х томах / Толочко А.П., Козак Д.П., Крижицький С.Д. та ін. – К.: Либідь, 1991. – Кн.1. – 240 с.
12. Довідник з історії України (А-Я): Посібник для середніх загальноосвітніх навчальних закладів / За ред. І.Підкови, Р.Шуста. – К.: Генеза, 2002. – 1136 с.
13. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Львів, Світ, 1991. – Т.1, 2. – 576 с.
14. Історія України / Керівник авторського колективу Ю.Зайцев. – Львів, Світ, 1996. – 488 с.
15. Історія України / Під редакцією В.А.Смолія. – К.: Альтернативи, 1997. – 416 с.
16. Історія України. Курс лекцій: У 2-х кн.. ХХ століття. Навчальний посібник / Мельник Л.Г., Верстюк В.Ф., Демченко М.В. та ін. – К.: Либідь, 1992. Кн.2. – 464 с.
17. Киричук Ю. Історія УПА. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ управління по пресі, 1991. – 68 с.
18. Книш З. Становлення ОУН. – К.: Видавництво ім. О.Теліги, 1994. – 126 с.
19. Коваль М.В., Кульчицький С.В., Курносів Ю.О. Історія України. – К.: Райдуга, 1992. – 512 с.
20. Король В.Ю. Історія України. – К.: Фенікс, 1995. – 264 с.
21. Лановик Б.Д., Матейко Р.М., Матискевич З.М. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 2000. – 574 с.
22. Мудрик-Мечник С. Революційна ОУН під проводом Степана Бандери (причини до історії). – Стрий, ТОВ “УВІС”, 1993. – 94 с.
23. Нариси з історії суспільних рухів та політичних партій в Україні (ХІХ-ХХ ст.). – Львів, Світ, 2001. – 296 с.
24. Підкова І.З., Шуст Р.М. Довідник з історії України. – К.: Генеза, 1993. – Т1. (А-Й). – 240 с.

25. Політична історія України / Під редакцією В.І.Танцюри. – К.: Академія, 2001. – 488 с.
26. Політична історія України / Під ред. Швидько Г.К. – Дніпропетровськ, Національна гірничо-академія України, 2002. – 259 с.
27. Політична історія України. XX століття: У 6-ти т. Т.2. Революції в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920). – К.: Генеза, 2003. – 480 с.
28. Політична історія України. XX століття: У 6-ти т. Т.3. Утвердження радянського ладу в Україні. – К.: Генеза, 2003. – 445 с.
29. Політична історія України. XX століття: У 6-ти т. Т.4. Україна у Другій Світовій війні (1939-1945). – К.: Генеза, 2003. – 581 с.
30. Політична історія України. XX століття: У 6-ти т. Т.5. Українці за межами УРСР. – К.: Генеза, 2003. – 716 с.
31. Політична історія України. XX століття: У 6-ти т. Т.6. Від тоталітаризму до демократії (1945-2002). – К.: Генеза, 2003. – 694 с.
32. Полонська-Василенко Н.О. Історія України: У 2-х томах. До середини XVII століття. – К.: Либідь, 1992. – Т.1. – 640 с.
33. Полонська-Василенко Н.О. Історія України: У 2-х томах. Від середини XVII століття до 1923 року. – К.: Либідь, 1992. – Т.2. – 608 с.
34. Рибалка І.К. Історія України. Від найдавніших часів до кінця XVIII століття. – Х: Основа, 1994. – Ч.1. – 448 с.
35. Рибалка І.К. Історія України. Від початку XIX ст. до лютого 1917 року. – Х: Основа, 1997. – Ч.2. – 480 с.
36. Семененко В.І., Радченко Л.О. Історія України з прадавніх часів до сьогодення. – Х.: Торсінг, 2000. – 496 с.
37. Січинський В.Ю. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших описів чужинців про Україну за десять століть. – К.: Довіра, 1992. – 256 с.
38. Смолій В.А., Гуржій О.І. Як і коли почала формуватися українська нація. – К.: Наукова думка, 1991. – 112 с.
39. Субтельний О. Україна. Історія. – К.: Либідь, 1993. – 720 с.
40. Терещенко Ю.І. Україна і європейський світ. Нарис історії від утворення старокиївської держави до кінця XVI ст.: Навчальний посібник. – К.: Перун, 1996. – 496 с.
41. Україна: Друга половина XX століття. Нарис історії / П.П.Панченко, М.Р.Плющ, Л.А.Шевченко. – К.: Либідь, 1997. – 352 с.
42. Українська державність у XX столітті: Історико-політологічний аналіз / О.Дергачов. – К.: Політична думка, 1996. – 448 с.
43. Шаповал Ю.І. Людина і система. – К.: 1994. – 272 с.
44. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності. Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.
45. Швидько Г.К. Історія України XVI-XVIII століття. Підручник для 8-го класу середніх загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2002. – 304 с.

Навчально-методичний комплекс

Ю.М.Чекушина, В.О.Василенко, Л.Г.Ватченко, І.О.Кочергін, Л.В.Лебідь
Г.Л.Первий, В.І.Федорова, Н.В.Ченцова

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів 1-^{го} курсу з навчальної дисципліни “Історія України”. – Д.: Національний гірничий університет, 2008 – 24 с.

Комп’ютерна верстка – І.О.Кочергін, Ю.М.Чекушина

Підписано до друку Формат 60/84
Папір Ризографія. Ум. друк. арк.
Обл-вид. арк. Тираж 100 прим. Замовлення №

Підготований до друку і надрукований
в Національному гірничому університеті
49027, ДСП, М.Дніпропетровськ 27, пр.К.Маркса 19